

Any XIII

Barcelona 4 de Octubre de 1900

Ja s' ha acabat la calor
y quan s' entra á la Tardor
ja no 's pot aná á la fresca...
Vestimnos, donchs, sense por
que l' home també s' engresca
si 'l vestit es temptador.

UN HOME D' ESTAT

En Silvela, lo flamant almirant de nova creació de la esquadra espanyola, y president del Consell de ministres, está comodament repantigat en un silló del seu despaig del ministeri, rumiant la mostra.

La situació no es pas gayre bonica que diguéim; En Gasset tira pe 'l cantó dels gastos, en García Alix reclama augment en la consignació de Instrucció Pública; l' Azcárraga está embrancat en la compra d' un reguissell de canóns; es á dir tres pretendents á tirar la casa per la finestra.

En cambi, lo ministre del *cacau*, l' Allende Zazar, no està per brochs, no vol dar ni un céntim mes de lo que doná l' any passat, son mestre y antecesor en Villaverde.

En Silvela sospesa la rahó qu' assisteix als uns al demanar augment en los respectius pressupostos y aquilata las rahons ab que s' apoya l' altre per tancar la bossa. Aixó no fá mes que proporcionarli un mal-de-cap de dos mil diables y al fi de sas reflexions 's queda al revés que 'l negre del sermó; ab los peus frets y 'l cap que li bull.

En aquell moment se presenta l' ugiar.

—Excelencia,—diu ab veu respectuosa—hi ha lo senyor marquès de Vadillo.

—Endevant, dígalí qu' entri—respón lo *florentí*.

A poch s' alsa 'l portier y entra 'l seráfich marquès.

—Jesús, Maria y Joseph... exclama ab veuheta meliflua... Aquí 'm té don Paco, disposat á demanarli una gracia.

—Home, per *gracia* vosté, que viu en estat de id. y es además ministre de Gracia...

—Suposo qu' aixó no será alussiu á ma gestió en lo ministeri.

—No home ¿vol que 'l compari ab lo toro de gracia que concedeixen al final de las corridas dolentas?

—Donchs si; jo venia, D. Paco, per consultar ab vosté lo meu pressupost.

—Enhorabona; mes desd' ara li adelanto que no aumenti ni una pesseta.

—Justament aquí está la dificultat. M' hi compromés ab un bisbe per destinar 50.000 duros á restaurar una catedral, un monastir y set parroquias...

—¡Apretal!

—Además, convé una subvenció als Maristas; poca cosa, cinch mil duros... També tinch compromís de fer algo per la magistratura... ¡N' hi ha tants per colocar!

—Bueno!... ¿Quan pujan tots los aumentos?

—En rodó, un milló y mitx.

—¡Apretal torno á dir.

—Vosté mateix D. Paco; mes li adverteixo que si no se 'm consent aixó, 'm retiro del ministeri... dongui ma dimissió per presentada... Y ara passiho bé; tinch tart. M' esperan las Calatravas per tastar uns matons de monja qu' han fet... ¡Ja n' hi enviaré un parell!

**

Apenas ha surtit lo de Gracia y Justicia, 's presenta lo d' Estat.

Aquest desembolica un protocol y tot refulgantse 'l mostatxo, llegeix ab diplomática afectació un memorial ahont fa present que en lo ministeri del seu càrrech hi ha un remat de forats á tapar.

—Sí, Excelencia (los diplomátichs may deixan lo tractament) 's necessita mitx milló per comprar mobles per l' embaixada de Londres, ja que 'l altre se 'ls va *pulir*. Pujan de categoría las embaixadas de la Patagonia y de San-Pa-Tan-Tim y 'ls consulsats de Mostaganém y Nova-Uldecona. Es necessari; absolutament indispensable.

—Bueno, números, números demano,

—Donchs compte rodó... ¡cinch millons!

—¿Sense rebaixa?

—Ni un xavo. Y adverteixi Excelencia, que si se 'm toca ni un céntim, dimiteixo...

Es irrevocable.

Y 'l marquès de Aguilar de Campóo surt tibet com un diplomátich qu' acaba d' entregar un ultimatum.

**

Encara no té temps de ser á l' antessala, entran de brasset 'ls dos mitjos ministres Alix y Gasset cantant alló de:

Amigo soy de Rafael

Amigo soy de Baltasar

—¡Hola plagas! fá 'n Silvela... D' ahont veniu de fer mal?...

—Al contrari—respon l' Alix. Vením á ferlo... Preparis, president. Jo demano deu millons d'augment en lo meu ministeri. 'S necessita proteger la ciencia y la ensenyansa. S' ha de fer progressar la industria y 'l comers. Y pera aixó necessito 'ls deu millons justos y cabals. Si me 'ls dona bueno; seguiré sent ministre... *E si non, non!*

—Igual li dich, don Paco. Sense canals y carreteras y pantanos, may serém rès—exclama en Gasset—Exigeixo quinze millons per obras públicas, ab la inteligencia de que si se 'm negan, m' en torno al *Imparcial* ¡Lo dicho comendador!

—Pero fills meus, vinguin aquí... ¿No veuen que 'l tresor no está per brochs.

—Deu millons ó la dimissió.

—Quince millons ó... ¡la muerte!

Y se 'n entornan per ahont han vingut, reptint la cansoneta de marras.

**

Al surtir se crusan ab un altre parell que en aquell moment arriban ab cara de pomas agres. Son lo general Azcárraga y en Dato.

Aquest pren la paraula primer.

—Don Paco—diu—sense guardia civil no 's pot governar, sense policia no 's pot vigilar. La permanencia nostra en lo *candeleró* depén de mi, y jo sense cinch millons per aumentar la forsa pública, no garanteixo res y 'm retiro avants de que 'm tornin á xiular impunement. *Conqué* ja ho sab; ó cinch millons ó filo.

—Lo mateix li dich, afegeix l' Azcárraga... 'S necessitan molts canons y molta caballeria si no 's vol

que tot vagi a can Pistras. Necessito vint millons com vint mallas. Si no se 'm concedeixen, ja ho sab don Francisco... ¡busquis ministre!

—Pero senyors, vostés son molt exigits... ¡rebaixin algo al menos!

—¡Ni mitja pesseta!

—¡Ni un rall!

Y sense afegir paraula, desapareixen darrera un portier.

*
**

En Silvela queda esglayat. La única solució que li queda, es provar de convence al ministre d' Hisenda y per guanyar temps pica 'l teléfono.

—Manelet... ¡Allende! ¿ets tu?

—¡Que qué vull. Ja sabs fill meu que t' hi tret de la nada... Apa transigeix, maco; total es una tonte-
ria. Mirat t' ho contaré. Diguem un y mitx de 'n Vadillo y cinch de 'n Campoo fan sis y mitx; deu de l' Alix y quize de 'n Gasset vinticinch, y sis, tren-
ta hu y mitx. Després cinch de Governació y vint de Guerra, fan tot plegat cinquanta set millons ro-
dons... Ja ho veus, una friolera... Apa ¿transigeixes?

—¡Qué?... ¿ni per tres pessetas? Malagrahit... ¡aixís te fonguessis!

—Que y la dimissió de més a més?... Ves, poca pena, ¡si t' tingués al devant t' estabellava!

Y don Paco llenca 'ls receptors de revés y cau des-
plommat sobre 'l silló, apretantse 'l cap ab las mans.

*
**

Llarga estona va estar abstret, meditant la solució del problema.

—Tots m' abandonan, va dir al fi, y 'm volen arrastrar en sa cayguda... Pero ¡que poch me coneixen!... Jo no 'm resigno a caure aixís com aixís. Jo 'm basto y 'm sobro per surtir del pas... ¡Eureka! ja tinc la solució—diu pegatse un cop a la clepsa.

—Sánchez—crida a l' ugiar. Ves corrents a la es-
tació. Que 'm posin lo *sleeping-car*... marxo d' aquí deu minuts a Sant Sebastián... Y ara que 'n Floren-
cio vinga a vestir-me.

Y mentres l' ajuda de cámara va descalsantlo, en Silvela escriu en son llibre de memorias lo següent:

CANDIDATURA

President; L' anterior—Ministre de Marina; L' úl-
tim—Guerra; Don Francisco Silvela—Gracia y Jus-
ticia; Don Paco—Hisenda; L' Florentí—Goberna-
ció; Lo de la daga—Estat; L' almirant Silvela—
Obras públicas; Don Paco S.—Instrucció pública;
Don F. S.

BERTRÁN DE L' OS.

A casa 'l metje

—Deu la guart ¿hi há 'l senyo metje

—Dintre de poch será aquí;

reposin, prenguin assiento

puig que segons ell ha dit,

es á fer una visita

de grandissim compromís.

—Molt bé diu: assentat noya

y podrás descansá un xich;

mentres jo una diligencia

entretant vaig á compli,

—Ay papà ¿una diligencia?

—Sí filla al carrer del Cid;

ahont sabs tu viu aquell sastre

que jo y ell, som tant amichs.

y que vull que 'm prengui mida

per que 'm fassi un bon vestit.

Més ja truncan á la porta;

mira, 'l metje ja es aquí;

Deu lo guart, ¿egui que estavam

de esperar-lo consumits.

—Venen per una visita?

—Si senyó; voste ho ha dit

—Donchs poden entrá en eix quarto;

passin, passin aquí dins.

—Visitará aquesta noya

que no sé que deu tenir

que sempre jemega y plora.

y á mes, sempre te desitj

de menjá cols ó esbarginias,

ó naps ó rabes fregits.

Y té moltes altres cosas

que no 's poden resisti;

y escup sempre á dret y esquerra

y altrás cosas que no dich

y que cregui senyó metje,

que 'ns te á tots molt enristits.

Y tot vé d' aquell grandissim,

descarat del seu cosí;

que d' improvis va plantarla

deu fer tres mesos y mitj.

D' allavors que la pobreta

sempre viu ab posat trist,

y está sempre ab desespero

al seu cosí malehint!...

—Basta, basta, sé de sobras

tot lo mal que pot tenir,

y sense cap medicina

la curarém, jo li dich.

¿Diu vosté que va deixarla

fa ja tres mesos y mitj?...

Donchs, d' aquícinch y mitj d' altres,

cal que prepari un padrí!

NOV de la SAL (de PREMIA)

Sabiesas

Deya Sèneca á son deixeble Nerón:

—Per moltes personas que manis matar, no logra-
rás fer desapareixe á ton successor.

*
**

—D' ensá que he resolt no tractar ab necis, (deya
Baillly) casi no tracto ab ningú.

En *Monifacio*, caloyo baturro, fa nits que no dorm pensant ab los bossins de la Tuyetas. De dias en cambi, s'adorm per tot, inclús á la porta del quartel.

— Muchacho; oye un momento.
— A la orden, mi capitán.

— Toma, vigila al *Brillante*, mientras voy á una comisi3n del servicio.
— Está bien, mi capitán.

— Si jo li des un tarrosset de sucre—en *Monifacio* pensa—aquest animal 'm deixaria dormir, mal fos per gratitut...

D' UN GABALL

Y en efecte, 'l Brillante pren lo tarrós de sucre y mentres lo saboreja llarga estona, lo caloyo torna a tenir tractes ab lo deu Morfeo.

Mes, dona 'l cas de que per allí corren dos xavalets y aquetsos se 'n pensan una... y lo que 's pitjor, l'executan.

K. Bernat

De lo qual resulta que 'l Brillante queda metamorfossejat ab un altre Brillante... americano.

Y quan torna 'l capitá renega, xiscia y s'admira de que d' un caball tan grós se 'n fassi un caball de fira.

Ja 'n tinch...

Fragments d' un monòlech inèdit.

(La escena representa un quarto de dormir d' una noya soltera, modisteta. Personatge únich:

CANDIDETA, 15 ó 16 anyets.)

Al alsarse 'l teló està llegint una carta. Durant la lectura de la carta en veu baixa, ab visibles mostrars de goig y pó a la vegada, vá y vé dos cops de la porta del quarto tancada, ahont mira pe 'l forat del pany. Pausa llargueta....

Després d' haver llegit. ¡Ay si la mare ho sabia! Sort que la portera no 'm descobrirá may perquè l' Enriquet diu que la unta; pró no mes de pensarhi, se 'm torna la pell de gallina.

¡Q! 'estich contenta! Es la primera carta que m' escriu é'l, si éll, 'l meu xicot; perquè are ja 'n tinch de xicot. Prou m' ha costat. Y aixó qu' aquelles del taller deyan que si no me 'l pintés al oli.... La enveja se las menjará... ¡Per ellas si que passen alts!

¡Ves dirme á mí que si no me 'l pinto....! Com si jo no fés goig com ellas encare que no vagi tant mudada; com si jo no m' ho conegués que tinch un bon pàmet... Deu n' hi doret ¿oy? mal m' está 'l dirho.

Tornant á mirar la carta. Oh! Y lo que m' estima, encare que fassi mala lletra!... Si sentissin llegir aquesta carta s' enternirían; per' xó no 'ls hi vull llegir per no donalshi un mal rato.... Y després, que vostés no n' han de fer rés ¡no! vull dir jo, que tant se 'ls hi deu endonar.

¡Si 'l coneguessin! No es que sigui molt... molt maco, no; es dret é igual ¡ey! al menos m' ho penso. Es una mica garrell, pró diu qu' es culpa del sabaté. Mira una miqueta malament, pró diu que hi mira per anar contra 'l Govern. Es espatlludet, pró 'l sastre 'n té la culpa, segóns éll. Y encare que tingui 'l nas xafadet d' una cayguda quan era petit tot jugant á saltá y pará y sigui una mica *bifio* y tingui 'l cap gros per culpa de la llevadora, no han vist xicot de més gracia, apesar de tantas desgracias, ni més bufó, ni més llarch, encara que no arrivi enlocho per la alsada. Y si es una mica papizot es per culpa de la dida, pró encare li escáu.

No es que n' estigui enamorada com una ximpla, no, no; sino que 'l poguer dir que ja tinch xicot y aquellas no, es lo que volia.

No vull pas dir que m' hi casi, que no vaig pas depressa, no 'm passa pas la edat. Si més endavant me 'n surtis un altre que no tingués tants defectes, ja 'n parlariam... La qüestió es que ja 'n tinch un are per comensar; y que no 'm quedaré pas may sense. Are menos que may, perquè alashoras... ¡quina vergonya! ¡Com s' esbravarian aquellas!

Torna á mirá la carta. Li hauré de contestar.... ¡pró com? Aquí casa no pot ser! á casa la mestressa tampoch; á ca' la portera, menos... ¡Y si la fés contestar per un d' aquells de las barracas de la Virrey-na? ¡Cá! Fá molt criada: 's pensarian que festejo ab un sargento. (Pausa reflexionant) Callin! La faré escriure per l' Enriquet mateix la contestació y que firmi per mi ab lo meu nom y que se la quedi. La gran manera de sortir del compromís ben aviat. ¡Quin cap que tinch! Y fora cuidado de que á casa m' hi arrepleguin y la mare 'm clavés una surra, qu' encare se 'n recorda.

Prò ¿y aquesta carta d' éll? ¿Que 'n faré? Si la esquinzo no la podré llegir més ¡tant que m' agrada! Si me la guardo ¡ahont l' amagaré, veyám?... (Pausa, reflexionant) Callin! La aprendré de memoria aquesta nit mateixa y la cremaré: aixís la tindré copiada dins del cap y no hi haurá perill de que me la trovin... ¡Oh si tinch un cap...!

Sent soroll de passos. ¡Ay que vé la mare! 'm deu haver sentit á parlar tota sola y véu que no he apagat lo llum encara... ¡Ay la mare! (al públich) Per amor de Déu, no li diguin pas que ja 'n tinch... Bona nit tinguin... (apaga lo llum y mentres se 'n vá de puntetas y á las palpentas cap al llit de monja ó catre, apoch-apoch, cau lo teló)

PEPET DEL CARRIL.

PRECH

Aus marinas, voladoras,
escolteume per pietat;
no us pareu en cap entena
atruvesseu prest lo mar,
y quan sigueu d' arribada
sens repós y ab ferm delit,
mireu si trobeu ma hermosa,
y deixeu-li aquest sospir.

Pluja que mullas las velas,
no 't barrejis ab mon plor,
que tots junts aneu á l' aygua
y lo mar ho esborra tot.

Ma ditxa l' aygua separa
y en la terra tinch mon cór;
no estiguen paradas, velas,
¡feu que 'l barco corri molt!

Ventitjol de matinada
que á la terra volant vás
du un recort á la qu' estimo,
digali que estich penant.

Si veus sentada á la platja
una nineta que dorm,
qu' 'l rissat cabell l' hi ondeja
per la esquena y per lo front,
que somriu com una verge,
fésli passant un petó,
fésli suau, que no s' desperti,
que somnia ab mon recort.

JOSEPH M.ª FELIU.

LA NIT DE NUVIS

(Revelacions d' una ingènu)

(CONTINUACIÓ)

Eram al Empalme y jo saltant amatent del cotxe, vareig corré a trotxe y motxe, buscant per tot un vagó.

Mes, de cotxe de primera sols ne duya l' *exprés*, tres...

A l' un hi vegi un *inglés* (ex-sastre meu).... De carrera vaig passar volant y al fi vaig trobá 'l *tercé* vagó y senso vacilació

m' hi enfiló y m' assech allí.

May ho hagués fet...! Quin desvari!
¡y quin desconcert de veus!
Trobo un remat de romeus tot butsinant lo Rosari.

¡Vint beyatos y beyatas qu' á Lourdes feyan camí y bramant per no dormí armavan tals saragatas,

que no vaig véurem ab cor de poguerlos soportar y esverat vaig escapar preferint primer la mort!

...
¡Y á tot aixó la campana de la estació repicant...!
—Nada, vaig dir.... Tant per tant ab los nuvis ningú 'm mana, pro aixó si, tinguém talent —vaig pensar—No 'ls fassis pó aniré al mateix vagó pro... á l' altre departament—

Y aixís vaig ferho; ab cautela lo picaport vaig voltar y en lo vagó 'm vaig ficar mes lleuger qu' una mustela.

Un cop dins, tanco ab cuidado y me 'ls contemplo.... ¡Pobrets! ¡allí s' estavan juntets fontentse com un bolado!

Y era tanta sa abstracció y tant son arrobament que, ni menys van fer esment de ma entrada en lo vagó.

...
Xiula la locomotora cruix y trontolla 'l carril, y á poch, ab afany febril los kilòmetros devora.

Está fosh com un dimoni per fora y res puch mirar

y 'm dedico á vigilar las accions del matrimoni.

Vol lo meu sortós destí ferme trobar una escoletxa del *respaldo*, y per la bretxa veig sens que 'm vegin á mi.

Com ja es hora de menjar puig que la gana m' acuyta, trech del meu sarró una truyta y 'm posó bé per *filar*....

Justament los nuvis tenen igual pensament que jo y també fent ressopó la llarga estona entretenen.

Ell treu sabrosas galetas y ab los llabis las sostén y ella s' acosta sonrient y las roba ab sas dentetas.

Mes ¡ay! á cada ressó d' una galeta qu' estalla s' ou l' eco d' una rialla y 'l refilet d' un petó.

Y aquell sopar de galetas ab petóns, llarch rató dura hasta qu' ell per fi s' atura.... ¡ja té las butxacas netas!

Allavors, d' un maletí treu *sandwichs* y *mortadela* y segueix la francatxela amenisada ab bon vi.

Ella tota enrajolada dona á n' ell boig de passió, per cada mós un petó, per un trago una abrassada.

Y jo, per no ser xerrayre ni vull veure 'l tró final y 'm tombo á l' horissontal y aixeco l' ampolla en l' ayre.

...
Jeyent, la filosofia ve y s' apodera de mi y trobo qu' es molt coquí jugarlos la picardia, de vigilar sas miradas y espiar sas sensacions y computar sos petóns y comptar sas abrassadas.

—¡Qué t' importa, carcamal, que gosin aquest parell?... Si fossis al puesto d' ell... ¡bé deurias fer igual!

Després, si son ben casats

com tots los detalls fan creure, ¿hi tens tú algo que veure en que 's prenguin libertats?

Ben duenyos son. Están sols (ó al menos s' ho creuhen ara) Donchs qué? ¿s farán mala cara ó estarán com dos mussols?

Ella es guapa, apetitosa com un bossi de pá blanch. Donchs si á n' ell li bull la sanch ¿has d' anarlos á fer nosa?

Es un cas ben disculpable perquè al fi, ¿al mon perquè hi són? Que 's diverteixi tothom y que disfrutin ¡rediable!

Y rumiantho 'm vaig dormi fins arrivá á la frontera y en la *gare* de «Cerbera» un gabaig 'm deixondí.

...
Baixárem per trasbordar y 'm causá gran maravella véure qu' al tren de Marsella també 'ls nuvis van pujar.

Y cóm que lo tren francés sols dos *primeras* portava y en l' un per pega, hi anava mon malehit sastre.... *inglés*, no 'm cabé més solució qu' anar al altre, ahont també lo matrimoni vingué assedegat de passió....

Ab l' agravant de que aquí no fou com en l' altre tren, puig hi ha un sol departament en los *primeras* d' allí.

Aixís es, que á mon pesar, no vaig poguer escapar-me de veurels y de mostrarme y anarlos á destorbar

Y fins de fer relació y trabar coneixement.... (com veurás lector, si atent vas seguint la narració)

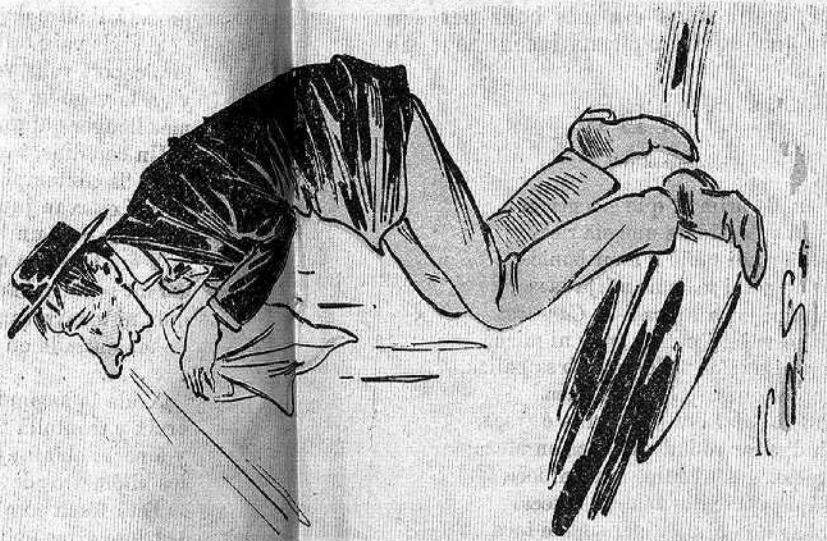
M. RIUSECH

(Continuará)

Es desitja saber el paradero d' una senyora que se la va emportar aquella ventada del divendres.
Se gratificará á qui la porti, carrer dels Ases, 89, quint pis.

—¡Chim, chim! Música d' actualitat.
¡Ja m' hi ben encostipat!

—¡Are si qu' en Baio m' ha repelat las pantorrillas! ¡Malvinatje 'l decret! Vet' aquí qu' are podran ser regidors els qu' á n' ell l' hi dongui la gana... ¡adeu menjadora!

Apunte dels Encants, durant las ventadas del divendres passat.

TEATROS

ROMEA

Ab lo mateix éxit de la pasada temporada, s' ha produhit lo bonich drama del Sr. Iglesias *La resclosa*, que ab tot y lo felís recort que 's guardava de la senyora Delhom, ne sorti sumament airosa la Srta. Verdier obtenint un verdader triomf per l' acort ab que despenya la protagonista.

Molt bé los Srs. Piera y Santolaria, fent honor lo conjunt al Sr. Goula per haver anat a son càrrech la direcció.

De las pessas novas estrenadas, *Trunfos son bastos y Sol mainal*, alxis com del drama *Carmel* qual estreno s' anuncia pera lo dimars vinent, ne parlarem en lo número próxim.

NOVETATS

Si haguessom de jutjar la ópera *Sansone é Dalila* per la primera representació donada dijous de la setmana pasada, hauríam de manifestar que aná sumament desconcertada tant de parts com d' orquesta y coros, pero á partir de sa segona, millorá d' un modo tan extraordinari que tant la Srta. Ceresoli com los Srs. Longobardi y Aragó, á menut se sentían calurosament aplaudits.

No obstant, precis es confessar que pera que aquesta ópera logri imposarse al públich, se fá precis que los artistas encarregats dels dos protagoniatas, á la part que siguin de gran plasticitat, posseixin dots extraordinarias, y aqueixas qualitats no son las imperants en la Srta. Ceresoli y Sr. Longobardi per lo que no poden fer mes que cuydar la labor del mtre. Saint Saens, y aixó es lo que acertadament logran.

S' ha donat alguna representació de la *Manon* que de non ha servit pera veurers agassatjats la Sra. De Roma y lo Sr. Yribarne.

S' están últimant los ensajos de *Euda de Uriach* nova ópera del mtre. catalá Sr. Vives y qual argument está bassat en *Las monjas de St. Ayman* de Guimerá.

CATALUNYA (Eldorado)

Ha anat representantse á diari *Maria de los Angeles* que de dia en dia ha anat mes refredantse l' éxit, degut en gran part á la escassés d' inspiració del mtre. Chapi.

Pera demá está anunciat *El Gatiño negro*, que sos autors Srs. Silva, Fernández y Chapi, califican de humorada cómic-hírica.

Celebrarem que lo públich ho vulgui compendre aixís.

GRAN-VIA

Si en todas las obras novas que s' han de posar en aquet teatro, en la nit de son estreno, hi ha de haver la *tempestad* que hi hagué dimars passat ab motiu de estrenarse *La noche de la tempestad*, es de planyer la Empresa y además la Direcció, puig la ha de desconcertar per complert, anulantla en tots sos esforços.

Afortunadament volém creure que la *conjura* que hi há formada, s' haurá de retirar per escotilló y podrá imperar lo bon gust y la formalitat.

No volém dir, que *La noche de la tempestad* sigui una obra modelo, pero tant per son argument cómic com per sa ben escrita música, es molt y molt superior á altres que han lograt hasta centenars de representacions.

Es de esperar que la imparcialitat imperará y la sarsuela de Irayzoz y Gimenez que en lo dia de son estreno, sigui per alguns tant fortament censurada, s' obrirá

pas y será de las obras de cartell, com ho es en los teatros que s' ha representat.

En lo desempenyo s' hi distingiren los Srs. Leon y Güell.

Pera principis de la setmana entrant está anunciat *La balada de la luz* obra de Solés y Vives pera la que la Empresa hi ha fet gastos de consideració encarregant quatre decoracions al reputat escenógrafo Sr. Chia.

PRINCIPAL (Gracia)

Pera diumenje próxim 7 del corrent, está anunciada la inauguració de la temporada d' hivern ab una notable companyia comich dramática que dirigida per lo reputat primer actor y director Sr. Garcia Parreño, no forman part la celebrada primera actriu Sra. Llorente y los Srs. Guilemany y Rubio, además de las Sras Periu, Gassó y Huertas, y los Srs. Barbosa, Perelló, y Baquer.

En lo repertori, además de figurarhi las mes celebradas producciones castellanas, hi constan las modernas de nostre teatro regional.

Ab tan valiosos elements, creyém farán una bona temporada.

TIVOLI

(CIRCO EQUÍSTRE)

Los *debuts* se succeixen ab tanta freqüencia que á escepció de los artistas que ab justicia han eridat més poderosament l' atenció, la companyia ha quedat casi trasformada per complert.

De entre las novetats últimament presentadas, cal mencionar als germans Marcoud que en las barras fixas hi presentan exercicis ext aordinaris y de novetat; Mlle. Giuditta y Mr. Corvini que resultan dos notables jockeys; Mlle. Margherita notable gimnasta en sos arriesgats exercicis en lo trapezi y Mr. Loyal que en lo treball novetat *Le cavalier boer* demostrá ser un excelent ginete.

Per avuy está anunciat lo debut de Mlle. Virginie Ducós y se prepara lo de Bugny y lo del clown Leon.

Lo públich recompensa los esforços que fá lo senyor Alegria.

UN CÓMIC RETIPAT.

Volentse un senyor casar, aná á casa del autor pera que li digués quina dona era mes bona per son objecte, á lo qual aquell contestá incontinent ab lo següent:

S O N E T

.....

La trias, de primer, que sia maca;
Després, si vols diners que sia rica;
Que no li agradi molt l' anar bonica;
Mes que no porti may ni mitja taca.

Que tingui ja ta sogra á la Carraca;
Que dur no vulgui calsas gens ni mica,
Que may migranya 't dongui ab sa palica,
Ni tinga de pintarse la gran flaca.

Que bregui ab lo didal, agulla ó troca,
En lloch d' anar rodant de Seca en Meca;
Que may per gos ni mico 's torni loca
Y 't sápigas arreglar ben bé la teca.

Si 'n trobas una així, y per sort te toca
Que ella no 't vulgui á tu, de bona peca.

S. P.

LA TOMASA
AUGELLS DE TEATRO

Als quinz' anys van enjagar-la,
fins als vint va ser corista,
are de dia fa traus
y á las nits va de florista.

Un d'aquets dies arribà a Barcelona lo comte de las Almenas, *tremendo* senador que com tothom sab, ha sigut després de la derrota l'únic caràcter viril qu'ha aixecat sa veu en las Corts espanyolas, per escorrer la punta del vel qu'amaga los contubernis y dilapidacions dels que durant las campanyas s'han xuclat de viu en viu la sanch dels soldats espanyols.

Lo comte de las Almenas vé a Barcelona, per estudiar la la qüestió obrera, ab l'intent de parlar ab coneixement de causa quan se tracín aquestas qüestions en los debats parlamentaris.

No 'ns inspira gran confiança en assumptos socials l'apoyo dels aristócratas, més recordant que la Revolució francesa tingué un marquès de Mirabeau y fins un Felip Igualtat, acullim la visita del comte de las Almenas ab simpatia y desitjem que s'empapi de las necessitats de nostra classe obrera.

Pero adverteixi una cosa Sr. comte, y es que sense una gran dósis de radicalisme no anirà enlloch, ni are ni may.

Per lo tant, ara y després
molt radicalisme y fora!
¡A veure si dels fanals
penjem rahims d'aristócratas!

Un dels cárrechs de 'n Golfín al A juntament de Barcelona ha sigut lo de que no s'ha cumpert la Lley de sargentos al provehir los cárrechs d'empleats subalterns del Municipi.

Una estadística recent ha demostrat lo infundat de dit cárrech.

Al Municipi hi han empleats segons la citada estadística, 206 sargentos y 1613 individuos qu'han sigut cabos y soldats lo que ve a donar dos regiments de *calogues* que, Sanchez y Gutierrez en sa inmensa majoria, venen a menjar-se 'l pa dels catalans.

Precisament, si en algo podían ser simpàtics los concejals a la opinió pública, seria en exigir que tots los empleats municipals fossin catalans encara que en sa vida haguesin vestit panyo vermell ni menjat sigrons.

De manera que si tots los cárrechs del *petit trinzerayre* fossin com aquest, acabariam per posar a la corporació municipal en un altar, citantla com a modelo de bons patricis.

Si no vaig errat de comptes avuy dijous dia 4, a las vuyt del vespre, Barcelona podrà tornar a extasiarse ab las xirgotas de 'n Doys.

De manera, senyors, que 'l plasso es curt. Ja 'ns quedan pocas horas de tristesa.

¡Alienta corazón! qué es com si diguéssim:
¡Alante, mitja ermilla!

Persí no ho sabian, Valcarca ab tot ser un suburbi d'Horta gasta fumillos de població important.

Fins ara tenia un cassino polítich de color federal Avuy ja 'n té cinch de distints colors. De manera que sols n'hi faltan dos per completar tota la colorayna del Arch de Sant Martí.

Lo mes important dels cinch cassinos, es lo dels gamacistas. No té res de estrany. Valcarca compta ab molts matuteros y aquets no poden figurar dignament mes qu' al costat del jefe dels *estetas* de Cádiz, una especie de *matutero* polítich.

Com a complement del de arrollo polítich, s projecta fer surtir a Valcarca un periódich que s titularà *El Eco de Valcarca*.

Entre aquest *El Campeón de la Barceloneta* y el *Heraldo de la Fransa Xica* quedarà completada la informació de Barcelona y las Aforas.

¡Quan en Gamazo, ho sápigal!

La escena en los barris del tronzo.

Lo *Gepich* y 'l *Mala Estampa* s trovan en una taberna del carrer de 'n Trenta.

Véurers y embestirse es tot una cosa... ¿Quien es ella? se 'ls hi ocorre preguntar als miróns.

Ella, es nada menos que la *Lleganya*, una femella del género averiat, que porta una vida arrastrada.

Per aquell trosset de carn en conserva, van a treurers las tripas dos guapos com lo *Gepich* y 'l *Mala Estampa*; l' un empunya una *teya* de mitja cana y l' altre un *flamench* de tres pams.

D' improvis, quan los espectadors creuen que 'l *Mala Estampa* o 'l *Gepich* van a quedar tiessos, compareix la *Lleganya*, la *Dulcinea* d' aquell combat de jegants.

Procura calmar lo furor dels dos homes y veient que no 'n pot surtir y veient que pe 'ls seus bossins va a perdre aquell parell de caps de casa, s' interposa entremetj dels combatents, treu un revólver (no sé si de reglament o bulldog) y adoptant una actitud dramática diu:

—¿Que feu desdixats?... Mirat *Jepich* del cor... Mirat tú *Mala Estampa* de ma vida, si seguíu barallantvos 'm pego un tiro!...

Y las armas cauer de las mans dels combatents... L' heroisme d' aquella dona 'ls ha dominat. La pau queda firmada y la *Lleganya* escoltada pe 'ls dos tunos surt victoriosa de la ermita del carrer de 'n Trenta.

¿No hi haurá cap Dicenta per aquest *Juan José*?

L' altre dia varen robar la Vaqueria Suissa del Parque.

¡A mi pum!

Lo mateix que si robessin a ca'n Martin, a ca'n Justin y al Hotel d' Inglaterra.

Cada vegada que m' hi entaulat en eixos establiments m' han acanat de mala manera. En ocasions fins m' ha semblat trobar-me a *Sierra Morena*.

No estranyo, donchs, que de quan en quan los lladres fassin una visiteta a certs establiments pera restablir l' equi libri social.

Es a dir, si son lladres!...

Que je crech mes bé que serán parroquians escarmentats que buscan las *tornas*!

Los periodistas de Valencia han fet un cop d' home. No contents d' *enlustrar* al públich valencià ab la ploma, s' han sentit heroes per tota una tarde y ab la excusa de un benefici pera repatriar a la companyia argentina del *Juan Moreira*, s' han llessat al *ruedo* disposats a fer valentías.

En efecte, diumenje passat donaren una novellada de beneficencia en la qual, los picadors eran *reporters*, los banderilleros, gacetillers y 'ls primers espasas *fondistas* (confeccionadors d' articles de fonda.)

Y 'l públich respectable, hi rigué soberanament, perquè com que per fortuna lo redactar una noticia no es lo ma-

teix que donar una *verónica*, la inexperiència dels periodistes toreros donà lloch a escenas molt xuscas. Casí be tots ne surtiren ab algú qu' altre set a las calsas, amen d' alguna morrada ó algun cop de cap que 'ls hi feu veure la padrina.

S coneix qu' a Valencia la gent serveix per tot. Al doctor Moliner rector de la Universitat, li costa 'l rectorat una corrida. Ara alguns dels *chicos de la prensa* jeuran bastants dias de resultas d' una novillada.

A n' aquest pas lo dia menos pensat venen los seminaristas de la ciutat del Cid y donan una becerrada *por todo lo alto*; ó bé 'ls *cacahueros* una corrida real!

✱

Las cosas dels malaguenys sempre s' han de pendre a guassa. Es probat.

O sino, aquí está en Romero Robledo que 'm guardará de mentir!

Per demostrar'ho un cop mes, aquí tenim també 'l *lio* de la *barita*.

Un dia s' aixeca un malaguenyo de mala lluna y 's gasta tres pessetas telegrafiant al *Nacional* que las farinas catalanas están falsificadas y que ellas tenen la culpa de la diabetes que corre per Málaga.

(Se li va acudir diabetes com podia acudir'seli mal de Sant Pau ó ni s de poll al cervell.)

La gent s' alarma; tothom xiscla; tot Deu amenassa als fabricants ab lo puny clos.

S' obra una informació que 'l públich espera ab ansia y quan tothom esperava frisés lo resultat del anàlisis venen los quimichs y diuen que la farina catalana está verge de tota mácula, que 'ls farinayres son unas bellas personas y que tot ha sigut una fantasia ab do menor d' un malaguenyo que toca 'l violón.

Lo crèdit de la industria catalana queda a salvo y la fama de Málaga també.

Perqué Málaga té fama,
desd' épocas molt remotas,
de sé 'l pais del *bolero*
y la terra de las *bolos*.

✱

Proximament inaugurarà sas funcions en lo teatro Principal una companyia de sarsuela catalana baix la direcció del aplaudit artista don Emili Huervas.

'S posarán en escena obras del repertori sarsuelero catalá, alternantlas ab estrenos de produccions d' aixerits mestres de la terra.

Sembla que 's donarán a coneixer alguns solfistas inédits que van d' alló mes bé y alguns autors de llibres de sarsuela que fins ara havian permanescut amagats per falta de teatro y de companyia.

Fém vots perqué lo Sr. Huervas surti gananciós en aquest ensaig de teatro lirich catalá y creyém que 'l públich deu correspondre dignament a sa iniciativa.

La obra d' inauguració s' assegura será deguda a la ploma de nostre amic Guasch Tombas ab música del mestre Cotó.

✱

La Reina Regent com a recort de sa excursió marítima pe 'l Cantábrich, ha regalat a cada un dels mariners del *Giralda*, una dobleta d' or veritable de las que diu al peu *cinco duros* y 'n valen sis y mitj.

Als subalterns los hi ha regalat una agulla d' or y als oficials del barco una de brillants.

¿Y a n' en Silvela que dirigia la maniobra com a jefe de la expedició quin present li ha fet?

No se sab encara, pero jo no puch guardar per mes temps lo secret.

A n' en Silvela li concediran un títul nobiliari. Duch de *Sant Joseph* (per las vegadas que va cridarlo) ó Marqués de la *Pela* (per las voltas que va descambiarla).

✱

¡L' Ateneo d Hostafranchs n' ha feta una de bona!

Es a dir, no ha sigut l' Ateneo sino alguns de 'ls seus sócis, puig se 'ns fa imposible creure que la majoria de 'ls individus d' aquella culta societat pensin ab los peus.

Es lo cas que per festejar la festa anyal d' aquella barriada y a pretext de socorre als pobres de la mateixa, se 'ls hi va acudir a alguns individus de la esmentada societat, que lo millor era organisar una corrida de banyuts menors d' edat, una *becerrada* en termes técnichs.

Y sense encomenarse a Deu ni al diable, buscaren mitja dotzena de *maletas*, compraren quatre innocents badells, logaren la plassa de las *Arenas y... ¡duro y a la cabeza!*

Y allí haurian vist a algún ateneista mostrar la seva *sandunga* y ferse un tip de revolcós y de cops de cap.

Per més ridiculés, s' havia posat safata pera 'ls pobres mes com no era aixó de lo que 's tractava, sinó de lluhir la gracia torera- sols va recaudarse una miseria. La veritat sigui dita; casí tothom entrava sense pagar.

Proposém al Ateneo d Hostafranchs,—qu' apart d' aquesta ridícula creyem es una corporació seria—que grabi ab lletres d' or, lo nom de 'ls socis que van intervenir en la *corrida*.

Ab lletres d' or y en la habitació que consideri mes *necessaria* pera 'l cas

Epigrama

—Quants llibres passa l' hereu?
—Deu llibres ¡mireu si sab!..
Lo mestre está que no hi veu...
Sino que... com son tants!.., deu!..
No se 'n recorda de cap.

J. P. M.

CORRESPONDENCIA

(Tancada 'l dia 1 d' aquet mes)

Rossinyol Llauné—Miris bé ab la versificació. Aquesta setmana no va; *Noy de la sal de Premiá*—Aniran «Llamps y Trons» arreglat y «Trapassera»; lo «Sonet» aniria bé si arreglés los versos 10, 11, 13 y 14 qual assonancia fereix massa l' orella, los «Cantars bilingües» ja están manats retirar. R. Canadell, Badalona—Aquest cop no ha estat acertat. Provi un' altre. *Redembach*—Entesos. *Joseph M.ª Feliu*—Admés y gracias. *Jaume Moré M.*—Fixis en los últims versos. Tots tenen la mateixa assonancia menos un, y sols l' haurian de tenir los impars. Arregli'ho y veuré de publicarli.

LITOGRAFIA BARCELONESA

== de Ramón Estany ==

6, CARRER DE SANT RAMÓN, 6

PRINCIPI DE TEMPORADA

